

BH1999. 162.

A más utazási iroda által szervezett, utazásra jogosító (ún. utazást közvetítő) és az utalást szervező szerződés elhatárolása [Ptk. 318. §, 339. §, 415-416. §, 11/1978. (III. 1.) MT r. 3. § (1) bek., 5. § (1) bek., (3) bek., 6. § (1) bek., 9. §, 10. §, 11. §].

A jogerős ítélet a felperes keresetét elutasította és a felperest a beavatkozó javára perköltség megfizetésére kötelezte.

A jogerős ítélet alapját képező tényállás szerint a felperes görögországi autóbuszútra váltott az alperes utazási irodájában 4 személy részére részvételi jegyet. A részvételi jegy az indulás helyét és időpontját tartalmazta, azt azonban nem, hogy a szerződést a szintén utazási iroda beavatkozó fogja teljesíteni, és azt sem, hogy a visszautazás hogyan történik. A hazautazás időpontját és helyét a felperes menetközben a busz sofőrjével beszélte meg, a megbeszélte időpontban és helyen azonban az autóbusz nem volt megtalálható, emiatt a felperes és a vele együtt nyaraló személyek 5 nappal tovább kényszerültek az üdülőhelyen tartózkodni. A jogerős ítélet azt állapította meg, hogy a hazaszállítást végző busz menetközben meghibásodott, amely a perbeli esetben elháríthatatlan külső oknak minősült. A peres felek szerződése nem tartalmazta, hogy a felperest és utastársait az autóbusz pontosan hol és mikor veszi fel. Ennek egyértelmű meghatározásához a felperesnek kellett volna ragaszkodnia. A hazaszállítást végző beavatkozó és a felperes jogviszonyában lehet csak eldönteni azt, hogy a felperes tartózkodási helyének pontos meghatározása a részvételi jegyen miért maradt el, a megkötött szerződés hiányosságaiért a felperest, illetve az utaztatást ténylegesen lebonyolító utazási irodát (a beavatkozót) terheli-e a felelősség. Az alperest a szolgáltatást teljesítő megválasztásában mulasztás nem terhelte, az utas rendelkezésének megfelelő utasítást adott a részére, a felperesnek az alperessel szemben előterjesztett kártérítési igénye tehát megalapozatlan volt. Ezért utasította el a felperes keresetét.

A jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatása és a keresetnek történő helytadás érdekében a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok tévesen jutottak arra a következtetésre, hogy az alperest nem terheli mulasztás amiatt, hogy a részvételi jegyen nem tüntette fel, hogy az utaztatást másik utazási iroda fogja teljesíteni, és üdülési helyüket a szolgáltatást ténylegesen teljesítő utazási irodával nem közölte. Úti céljuk rögzítése mellett ugyanis az alperes helyett eljáró cégnek lehetősége lett volna arra, hogy a hazaszállító autóbusz meghibásodásáról őt értesítse, és ennek alapján megbeszélhessék a hazaszállítást új időpontját és a találkozás helyét. Minthogy az alperes ezt a kötelezettségét nem teljesítette, nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt, ezért kártérítési felelőssége fennáll. Az alperes megszegte a 11/1978. (III. 1.) MT rendelet 9-11. §-aiban foglalt kötelezettségét, és ezért a Ptk. 318. §-a szerint alkalmazandó 339. §-a alapján köteles az okozott kárt megtéríteni.

Az alperes és a beavatkozó a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A jogerős ítélet az alábbiak szerint törvénysértő.

A Ptk. 415. §-ának (1) bekezdése értelmében utazási szerződés alapján a vállalkozó utazási iroda köteles a szerződésben meghatározott utazásból, az út egyes állomásain való tartózkodásból és az ezzel összefüggő részszolgáltatásokból - így különösen szállás, étkezés - álló szolgáltatást teljesíteni, a megrendelő pedig köteles a díjat megfizetni. A Ptk. 416. §-a értelmében az utazási szerződések részletes szabályait külön jogszabály állapítja meg.

Az utazási szerződések részletes szabályait tartalmazó 11/1978. (III. 1.) MT rendelet (a továbbiakban: R.) 9. §-a értelmében utazást közvetítő szerződésnek az a szerződés minősül, amikor az utazási iroda az utas megbízásának megfelelően díj ellenében az utas részére más utazási iroda által szervezett utazásra, illetve más szerv által teljesítendő, az utazással összefüggő szolgáltatásra jogosító szerződést köt.

A felperes személyes meghallgatása során előadta, hogy olyan tájékoztatást kapott: „az alperes utazási iroda saját buszával viszi ki külföldre az utasokat”. Ezt az alperes képviselője nem cáfolta, és előadta, hogy a felperes kérdésére ő mondta, hogy „az utazási irodában vehet autóbuszjegyet”. Ebből következik, hogy a felek között nem más utazási iroda által szervezett utazásra jogosító, utazást közvetítő, hanem az alperes érdekkörébe tartozó ún. utazást szervező szerződés jött létre.

Az R. 3. §-ának (1) bekezdése szerint az utazást szervező szerződésnek tartalmaznia kell az utazás időtartamát, az egyes részszolgáltatások meghatározását, minőségét, a teljesítés módját, továbbá a díj összegét és megfizetésének módját. Az 5. § (1) bekezdése értelmében az utazási iroda felel a szerződésben vállalt szolgáltatások teljesítéséért. A (3) bekezdés értelmében a szerződésszegéssel okozott kárt az utazási iroda köteles megtéríteni. A kár megtérítésének kötelezettsége alól mentesül, ha bizonyítja, hogy a szerződésszerű teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A perben rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy az alperes a felperessel megkötött utazási szerződésben elmulasztotta feltüntetni azokat az adatokat, amelyek a szerződésszerű teljesítéshez szükségesek lettek volna. Nem került ugyanis feltüntetésre az, hogy a felperes pontosan melyik üdülőtelepen, milyen címre utazik, nem került feltüntetésre az sem, hogy a visszautazáskor a felek hol és mikor találkoznak, és az sem, hogy elháríthatatlan külső ok miatt a szerződés teljesítésének időpontját módosító körülmény esetén a felek milyen módon értesítik egymást. Az alperesnek mint szakszolgáltatást megnyitó cégnek ezzel kapcsolatos mulasztása a felperes felelősségét nem alapozza meg. A jogerős ítélet ezzel kapcsolatos álláspontja téves. Figyelemmel arra, hogy az R. 6. §-ának (1) bekezdése értelmében az utazási iroda közreműködőjének magatartásáért úgy felel, mintha maga járt volna el, az alperes az R. 5. §-ának (3) bekezdése értelmében a közreműködőjének, a beavatkozónak a szerződésszegésével okozott kárt köteles a felperesnek megfizetni.

A perben eljáró bíróságok azonban eltérő jogi álláspontjuk folytán nem vizsgálták azt, hogy a felperes kárigénye mennyiben alapos. Erre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275/A. §-ának (2) bekezdése alkalmazásával hatályon kívül helyezte, és az ügyben eljáró elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárás során az elsőfokú bíróságnak a felperes és utastársai részletes személyes meghallgatásával kell tisztáznia, hogy a késedelmesen teljesített utazási szerződés miatt Görögországban töltött 5 nap milyen további többletköltséget jelentett a felperes és utastársai számára.

Vizsgálnia kell azt is, hogy a tervezett hazaérkezés időpontjának elmaradása miatt a felperes és utastársai milyen jövedelemtől estek el. E körben a felek által lefolytatott bizonyítást le kell folytatni.

Csak az így lefolytatott bizonyítási eljárás után lesz az elsőfokú bíróság abban a helyzetben, hogy a felperes kárigénye vonatkozásában megalapozott ítéleti döntést hozzon. Miután a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, a felperes felülvizsgálati eljárás során felmerült költségét a Pp. 275/A. §-ának (3) bekezdése alkalmazásával csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell érdemi határozatában rendelkeznie. (Lgef. Bír. Pfv. IV. 20.413/1997. sz.)